

ČETRT STOLETJA PO PREDSTAVITVI PREDLOGA RAZVOJNEGA PROJEKTA »OBNOVA IN RAZVOJ SLOVENSKEGA ČEBELARSTVA«

Marjan PAPEŽ¹

Izvleček

Čebelarstva in tudi širša javnost zaznavata v zadnjih petindvajsetih letih dinamično dogajanje v slovenskem čebelarstvu, ki pa se ni zgodilo samo od sebe. V veliki meri je posledica temeljitega, sistematičnega dela in sistemskega razmišljanja, ki ga je konec osemdesetih let prejšnjega stoletja začela Sekcija za čebelarstvo pri Društvu kmetijskih inženirjev in tehnikov Slovenije, dokončala pa v maju 1992 z javno predstavitvijo. Predlog razvojnega projekta »OBNOVA IN RAZVOJ SLOVENSKEGA ČEBELARSTVA« je med sedmimi izbranimi nalogami, s katerimi bi odgovorili na vprašanje, kaj storiti, da se bo izboljšal položaj v čebelarstvu, in izpostavili vzpostavitev znanstvenega in visokošolskega vrha, svetovalne službe ter močne čebelarske organizacije. Ocenjujemo, da je bilo v letu 1992 v čebelarstvu iz javnih in društvenih virov v celoti zaposlenih 12 ljudi, delno pa se je s čebelarstvom poleg drugih dejavnosti ukvarjalo še 11 ljudi. Po nam dostopnih podatkih je dandanes v čebelarstvu iz javnih virov in članarine v okviru Čebelarske zveze Slovenije v celoti financiranih 39 ljudi, delno pa še 32. Po dobrega četrto stoletja lahko rečemo, da je čebelarstvo kadrovsko močno, in da je ta cilj izpolnjen.

Ključne besede: Dušan Kresal, razvojni projekt, slovensko čebelarstvo, znanstveni in visokošolski vrh, Zveza čebelar-skih društev Slovenije/Čebelarska zveza Slovenije

QUARTER CENTURY AFTER THE PRESENTATION OF PROPOSED DEVELOPMENTAL PROJECT »RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT OF SLOVENIAN BEEKEEPING«

Abstract

Beekeeping and the general public has seen a number of diverse and dynamic events in Slovenian beekeeping in the past twenty-five years, which did not happen on its own.

A large part of it is a result of a through, systematic work and systematic thinking, which has started at the end of 1980s, and then became public in May 1992, by the Section for Beekeeping at the Society of Agricultural Engineers and Technicians of Slovenia. Proposal of the development project »RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT OF SLOVENE BEEKEEPING« has been one of seven selected tasks that would answer the question how to improve the position of beekeeping, stressed the importance of establishing scientific and higher education establishments, advisory service and strong beekeepers organisation.

It is estimated that in 1992 there were 12 full-time employed people in beekeeping from public and associations sources, while 11 people worked in beekeeping part time in addition of other activities. According to available data, there are now 39 people who are fully founded from public sources and membership fees within Slovenian Beekeepers Association, and 32 more partly founded. After a good quarter of a century we can say, that beekeeping has strong personnel and that the goals have been accomplished.

Key words: Dušan Kresal; development project, Slovenian Beekeeping; Science and higher education establishments, Slovenian Beekeepers Association

¹ Univ. dipl. inž. kmetijstva – smer živinoreja, Cesta 5. maja 21, 1370 Logatec, marjan.papez@t-2.si

Prepoznavnih zadnjih petnajst let

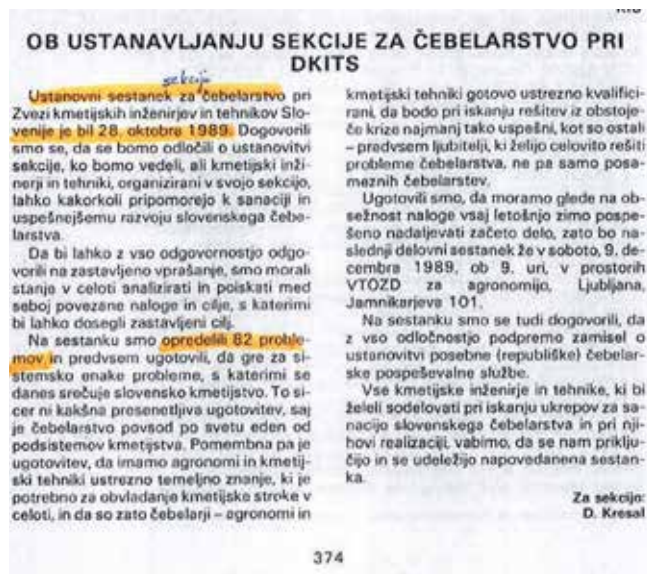
Čebelarstva javnost zaznava v zadnjih petindvajsetih letih zelo dinamično dogajanje v slovenskem čebelarstvu. Širša javnost je začela (ponovno) bolj prepoznavati in priznavati večstranski pomen čebelarstva po svetovnem čebelarskem kongresu Apimondia leta 2003 v Sloveniji.

Te spremembe se niso zgodile same od sebe. Na eni strani je tu delo številnih predanih čebelark in čebelarjev, ki vlagajo veliko energije v razvoj in promocijo (!) čebelarstva, na drugi strani pa primeren posluš države, ki tako skozi državna kot evropska denarna sredstva izdatno podpira čebelarstvo. Ocenjujemo, da je bilo čebelarstvu namenjeno toliko pozornosti in posluha le še v času Marije Terezije.

Začetki preporoda segajo v leto 1989

Da bi bolje razumeli vso to živahno brenčanje v panjih in izven njih, se moramo vrniti tri desetletja nazaj, ko se je skupina čebelarskih zanesenjakov začela izven obstoječih čebelarskih struktur samoiniciativno sestajati in se ukvarjati z nezavidljivim položajem v čebelarstvu konec osemdesetih let prejšnjega stoletja.

Ta skupina je bila **Sekcija za čebelarstvo pri Društvu kmetijskih inženirjev in tehnikov**, ki je predhodnica Slovenskega akademskega čebelarskega društva (SAČD). Sekcija je bila ustanovljena 28. oktobra 1989 in je imela sedež na katedri za sadjarstvo na agronomskem oddelku Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. O ustanovitvi sekcije je poročal tudi Slovenski čebelar (12/1989).

Slovenski čebelar je v decembrski številki leta 1989 objavil notico o ustanovitvi Sekcije za čebelarstvo pri Društvu kmetijskih inženirjev in tehnikov.

Z agronomsko širino nad čebelarske težave

Gonilna sila Sekcije je bil **Dušan Kresal**. Kot mladoleten domobranski vojak je preživel Teharje, kljub temu pa je

v času komunizma zaradi strokovnih, organizacijskih in moralnih odlik opravljal več odgovornih služb v slovenskem kmetijstvu in gospodarstvu (Metalka), med drugim je bil v začetku osemdesetih let glavni republiški kmetijski inšpektor. Takratni sekretar za kmetijstvo **Ivo Marenk** je dejal, da ga je zaposlil, ker »se je odločil zanj na podlagi njegove strokovnosti in človeških sposobnosti, ostale zgodbe ga niso zanimale.« Po izobrazbi je bil diplomirani inženir agronomije z obilo izkušenj ter strokovne in duhovne širine, kar mu je pri vodenju Sekcije prišlo še kako prav.

Čebelaril je v nakladnih panjih in bil učenec prof. dr. **Jožeta Riharja**, hkrati pa tudi njegov sodobnik. Zaradi doslednega zastopanja svojih načel in pogledov na prihodnost čebelarstva, ki ga je vedno videl znotraj kmetijstva, je prišlo do nesoglasij z vodstvom takratne Zveze čebelarskih društev Slovenije (ZČDS) in v zvezi ni bil zaželen.

Dušan Kresal je svoje bogato znanje in izkušnje nesebično delil s čebelarji.

Velika stiska čebelarjev konec osemdesetih let

Položaj v čebelarstvu konec osemdesetih let prejšnjega stoletja v Sloveniji je bil vse prej kot rožnat. Ustanovitev sekcije konec leta 1989 je bila spontan odziv na zelo težak položaj in nemoč v čebelarstvu, ki je nastal zaradi kadrovske podhranjenosti, s tem tudi slabo učinkovite čebelarske organizacije, še bolj pa zaradi pomanjkanja posluha države do čebelarskih tegob. Okoliščine so bile alarmantne:

- država se je komaj omembe vredno ukvarjala s čebelarstvom,
- slabo organizirana krovna čebelarska organizacija Zveza čebelarskih društev Slovenije (ZČDS) je ob skromni profesionalni kadrovske zasedbi (tajnik zveze in urednik Slovenskega čebelarja) komaj zagotavljala osnovni servis članom,
- ni bilo sistematičnega dela v čebelarstvu,
- prenos znanja je bil pomanjkljiv,

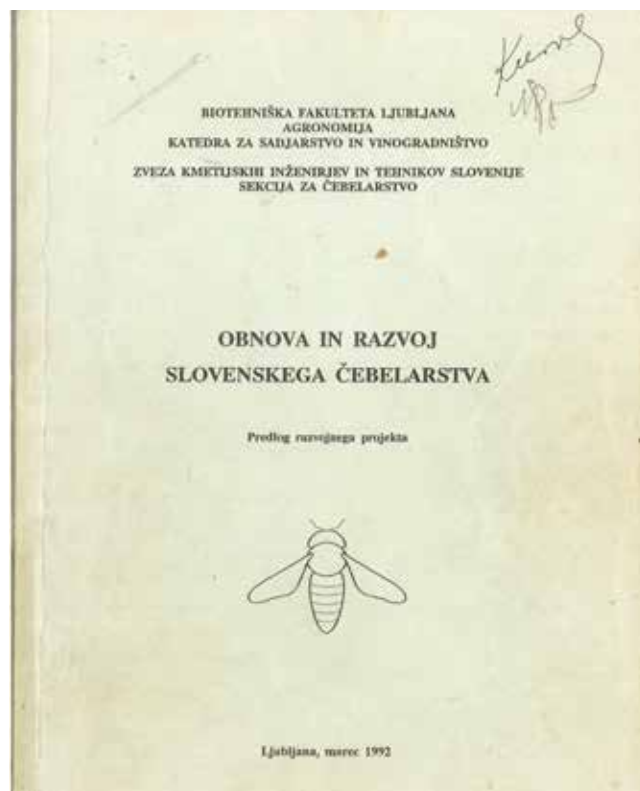
- čebelarstvo so pestile bolezni: varoza, huda gniloba in poapnela zalega,
- zaradi razpada Jugoslavije so prevaževalci izgubili pasišča v Slavoniji, Gorskem Kotarju, Liki itd.
- nekontroliran uvoz cenenega medu in zato tudi nizke odkupne ter prodajne cene medu itd.

Sekcija je tako analizirala položaj čebelarstva in po metodi sistemskega inženiringa evidentirala težave v čebelarstvu. Nanizali so 82 težav, opravili vzročno posledično analizo in podali usmeritve ter ukrepe za izboljšanje čebelarstva.

Predlog razvojnega projekta »Obnova in razvoj slovenskega čebelarstva«.

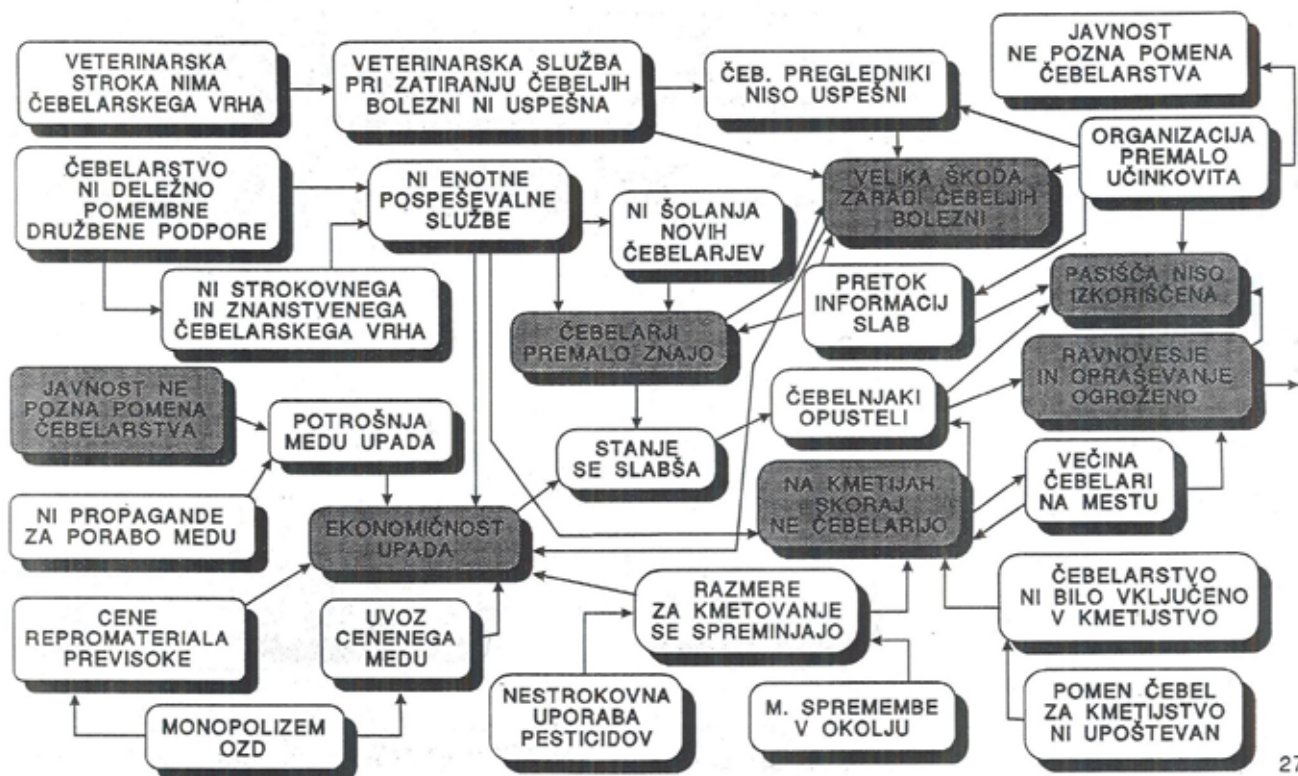
Že omenjen dinamični razvoj čebelarstva je v veliki meri posledica temeljitega, sistematičnega (in prostovoljnega) dela Sekcije. Ta je v zimah 1989, 1990 in 1991 proučevala položaj slovenskega čebelarstva. Delala je po metodi sistemskega inženiringa in na osemdesetih straneh je nastal predlog razvojnega projekta »OBNOVA IN RAZVOJ SLOVENSKEGA ČEBELARSTVA«.

Projekt je temeljito povzel takratno stanje v slovenskem čebelarstvu. Na podlagi analize ugotavljanja in preučevanja težav so bili narejeni cilji, strategija razvoja ter priča-

Naslovnica predloga razvojnega projekta OBNOVA IN RAZVOJ SLOVENSKEGA ČEBELARSTVA, ki je eden ključnih dokumentov za velik napredek slovenskega čebelarstva v zadnjih šestindvajsetih letih.

VZROČNO POSLEDIČNA ANALIZA PROBLEMŖ ČEBELARSTVA V SLOVENIJI

27

V predlogu razvojnega projekta OBNOVA IN RAZVOJ SLOVENSKEGA ČEBELARSTVA je bila opravljena temeljita analiza stanja v slovenskem čebelarstvu okrog leta 1990.

kovane ovire. Predstavljeni so bili najpomembnejši ukrepi kot minimum za začetek izvajanja projekta, na koncu pa so bili predstavljeni organizacijski ukrepi za uresničitev projekta. To je bil prvi tovrsten dokument v slovenskem čebelarstvu in na njem temelji njegov preporod. **Tako celovitega dokumenta ni imela takrat nobena druga kmetijska panoga, res pa je tudi, da nobena druga panoga kmetijstva v tistem času ni bila tako zapostavljena.**

ZČDS se ni zavedala pomena projekta

Projekt je bil pripravljen marca leta 1992. Odbor za čebelarstvo pri Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (!) ga je obravnaval 22. aprila 1992, javno pa je bil predstavljen na Biotehniški fakulteti 5. maja 1992. Za objavo so ga na podlagi skupnih ugotovitev poleg **Dušana Kresala** in prof. dr. **Jožeta Riharja** pripravili (takrat) mag. **Franci Štampar**, **Janez Firm**, **Vito Zupet** in **Damjan Meolic**.

Posveta oziroma predstavitve se je udeležilo več kot sto ljudi. Med udeleženci je spodbudil intenzivno razpravo, saj je na predstavitvi razpravljalo 19 udeležencev, naknadno pa je prispelo še 15 pisnih odzivov.

Razpravljavelci ob predstavitvi projekta 5. maja 1992:	Pisni odmevi na predlog razvojnega projekta <i>Obnova in razvoj slovenskega čebelarstva</i> :
Stane Hajdinjak, Rogaševci	Aleš Mižigaj, Modex
Stane Kranjc, Maribor	Jernej Lenič, Republiška vet. uprava
Stane Sajevec, Maribor	Ladislav Gmajner, Himezač
Marjan Debelak, Ljubljana	Jurij Senegačnik, Veterinarska fakulteta
Ivan Jurković, Ljubljana	Janez Poklukar, Kmetijski inštitut Slovenije
Bruno Kristof, Maribor	Anton Novak, Gornja Radgona
Janko Božič, BF – oddelek za biologijo	Janez Mihelič, Slovenski čebelar
Jože Drobnik, Vet. zavod ljubljanske regije	Ivan Vučković, Murska Sobota
Janez Pislak, Apače	Franc Gražar, Domžale
Janez Mihelič, Slovenski čebelar	Janko Božič, BF – oddelek za biologijo
Janez Poklukar, Kmetijski inštitut Slovenije	Marjan Gražar, Domžale
Jurij Senegačnik, VF	Franc Kolenc, Celje
Franc Kolenc, Celje	Stanislav Sajevec, Maribor
Vlado Tumpelj, Ptuj	Ervin Kuhar, MKGP
Ervin Kuhar, MKGP	Marjan Papež, študent BF
Marjan Papež, študent BF	Anton Novak
Anton Novak	g. Jare, Modex
g. Jare, Modex	g. Javornik
g. Javornik	

14 Sadržaj dela Dušana Kresala v slovenskem čebelarstvu

Seznam ljudi, ki so razpravljali na predstavitvi ali so se na dokument pisno odzvali

Zanimivo (in hkrati žalostno) je bilo, da je takrat tako odmevnemu dogodku Slovenski čebelar 6/1992 namenil zgolj pol strani. V zvezi s predlogom razvojnega projekta »OBNOVA IN RAZVOJ SLOVENSKEGA ČEBELARSTVA« je SČ poročal le še v številki 6/1993, v poročilu o občnem zboru aprila 1993, pa še to na izrecno zahtevo delegatov približno desetih čebelarskih društev, ki so želeli pozitivne spremembe v čebelarstvu. Kot rečeno, zveza projekta ni vzela za svojega, zato so se spremembe doga-

jale počasneje, kot bi se lahko.

Zanimivo je, da je tudi Zveza čebelarskih društev Slovenije 22. aprila 1992 na petih straneh pripravila dokument *Smernice za nadaljnji razvoj slovenskega čebelarstva*. Kot kaže, tudi tega dokumenta sama ni vzela resno, saj o njem ni bilo zaslediti nobenega prispevka v Slovenskem čebelarju v prihodnjih letih.

Kot zanimivost naj navedemo, da je bila Čebelarska zveza Slovenije do projekta še leta 1997 zadržana. Takrat je bil v Kmečkem glasu prispevek na to temo, v katerem so bile izjave dr. **Janeza Poklukarja**, mag. **Mire Jenko Rogelj**, **Viktorja Kreka**, mag. **Malči Božnar**, **Janka Pislaka**, **Uroša Vidmarja** in **Dušana Kresala**. Izmed vprašanih le takratni tajnik zveze **Milan Runtas** projekta ni želel komentirati.

SC 6/199.

– Čebelarska družina Gornji Grad obvešča čebelarje prevažalce, ki nameravajo pripeljati čebelo na smrekovo pašo, da svoj prihod najavijo pri naslednjih čebelarjih, ki se bodo z njimi dogovorili glede stajšč:

- za področje Črnivca in Nove Štite: Jože Špeh, Šmaklavč 7, (063) 842-144 (od 8. do 10. ure), ali Orelnik Franc, Šmaklavč 11;
- za področje Gornjega Grada: Jože Fabun, Gornji Grad 82, (063) 842-052;
- za področje Bočne: Ivan Lavar, Bočna 105, (063) 842-084.

Prevažalci so dolžni o dovozu čebel obvestiti tudi veterinarsko inšpekcijo v Mozirju, Bojana Štura, (063) 831-853.

Čebelarje prevažalce naprošamo, da dosledno upoštevajo dogovor o stajščah, po končani paši na smreki pa naj čebele takoj odpeljejo.

ČD Gornji Grad
ČD Krim – poverjeniki za pašo: za Jezero pod Krimom A. Kolčak, tel.: (061) 631-163, za Gornjo Brezovico A. Brancelj, tel.: (061) 631-103, za Karmnik pod Krimom in Rakitno J. Švigelj, tel.: (061) 631-394.

POSVET O STRATEGIJI RAZVOJA SLOVENSKEGA ČEBELARSTVA

JANEZ MIHELIČ

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je v sodelovanju z Zvezo čebelarskih društev Slovenije 5. maja 1992 organiziralo enodnevni posvet z naslovom »Strategija razvoja slovenskega čebelarstva«. Ministrstvo je posvet pripravilo v zvezi s pripravo strategije oziroma programa razvoja kmetijstva v Republiki Sloveniji.

Podlaga za razpravo je bil dokument z naslovom »OBNOVA IN RAZVOJ SLOVENSKEGA ČEBELARSTVA«. Pripravila sta ga sekcija za čebelarstvo pri Zvezi kmetijskih inženirjev in tehnikov Slovenije in katedra za sadjarstvo in vinogradništvo pri BTF-Agronomija.

Vse veje kmetijstva naj bi se v prihodnje organizirale na podlagi razvojnih projektov oziroma celovite strategije razvoja slovenskega kmetijstva, sprejete na osnovi strokovnih ugotovitev in razprave vseh, ki skrbijo za razvoj določene panoge. To pa pomeni, da je od kakovosti projekta odvisno, kako hitro bo čebelarstvo prebrodilo sedanjo krizo in kako se bo v prihodnje razvijalo.

Pomembno je, da je bil prvi posvet v organizaciji ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, torej čebelarstvo le postaja del kmetijstva. Žal pa je bilo dolga leta popolnoma pozabljeno in odrinjeno, še zlasti zasebno čebelarstvo, mnogi odgovorni v državni upravi pa so ga označevali z izrazom »neobdavnostno zaslužkarstvo«.

Posvet je bil na Biotehniški fakulteti na oddelku za agronomijo, udeležilo pa se ga je več kot pedsdeset strokovnjakov in praktikov iz vseh koncev Slovenije. Projekt je predstavil inž. **Dušan Kresal**, eden njegovih avtorjev. V razpravi je več udeležencev izrazilo svoja mnenja in pripombe. Projekt je izdelan po metodi sistemskega inženiringa, to pa pomeni, da so zbrali vse dejavnike in probleme ter jih združili v smernice prihodnjega razvoja in določili tako kratkoročne kot tudi dolgoročne ukrepe. V razpravi so se pokazale nekatere razlike v pogledih na prihodnjo organiziranost in razvoj slovenskega čebelarstva. Tudi Zveza čebelarskih društev Slovenije je pripravila svoje poglede na prihodnjo organiziranost in razvoj slovenskega čebelarstva, podprla pa jih je velika večina prisotnih. Seveda vseh problemov ne bo mogoče rešiti naenkrat, vsi pa so menili, da je treba najprej hitro rešiti kratkoročne probleme. Navzdi so projekt podprli in poudarili, da se je ministrstvo končno na pravi način lotilo reševanja razvoja čebelarstva.

Udeleženci posveta so tudi sklenili, da bo ministrstvo oblikovalo nacionalni odbor, njegova naloga pa bo oblikovati ukrepe ministrstva na področju čebelarstva. Menili so tudi, naj ostanejo veterinarji svetovalci, sčasoma pa naj bi ustanovili tudi splošno pospeševalno službo za čebelarstvo.

180

Odmevni predstavitvi projekta, kjer se je zbralo več kot sto udeležencev (praktično vsi, ki so tisti čas kaj pomenili v čebelarstvu), je Slovenski čebelar junija 1992 namenil komaj pol strani.

Ministrstvu je bil projekt zelo uporaben pripomoček

Če se je na eni strani čebelarstva organizacija distancirala od projekta, je bilo povsem drugače na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Že dovolj zgovorno je dejstvo, da je ministrstvo Sekciji za izdelavo predloga, ki ga samo ni naročilo, naknadno namenilo sredstva v višini takratnih 500.000 tolarjev.

Predlog razvojnega projekta je bil osnovni pripomoček vsem uradnikom na ministrstvu, ki so se vsaj malo ukvarjali s področjem čebelarstva. Ker je predlog razvojnega projekta jasno opredeljeval stanje in nujne ukrepe, je s tem že sam po sebi spodbujal k proaktivnemu pristopu. Po proučitvi dokumenta je ministrstvo pričelo z izvajanjem številnih dejavnosti za ponovni zagon čebelarstva.

K temu je gotovo pomembno prispeval tudi **Dušan Kresal** sam, saj je imel kot nekdanji glavni republiški kmetijski inšpektor odprta večino vrat na ministrstvu in drugih ustanovah.

Viktor Krek, sekretar na MKGP, je v zvezi dogajanjem v 90-ih letih na čebelarstvu področju leta 2004 povedal: »Projekt (beri: Kresal) nam je na ministrstvu **razširil pogled na pomen čebelarstva za celotno kmetijstvo in ohranitev rodovitnosti naravnega okolja**. Pomembno je prispeval k odločitvi, da je ministrstvo začelo vrsto dejavnosti, ki jih do tedaj sploh ni izvajalo, oziroma se je lotilo prenove obstoječega stanja:

- reorganizacija ONS,
- ustanovitev veterinarske svetovalne službe,
- ugotavljanje kakovosti čebeljih pridelkov,
- priprava pravilnika o medu,
- poudarek izobraževanju in usposabljanju čebelarjev itd.

»Projekt je bil tisti sprožilec, ki je prinesel veliko novih zamisli in svežega vetra v čebelarstvo, panoga je zopet začela **pridobivati pomen, čebelarji in tudi strokovni delavci pa samozavest in ponos**.«

S tako samozavestjo je v čebelarstvu prostor devetdesetih let prejšnjega stoletja vstopil mlad doktorant **Janez Poklukar**. S svojimi znanstvenimi, strokovnimi, organizacijskimi, praktičnimi in človeškimi odlikami je prepričljivo zastopal interese čebelarstva na številnih področjih, seveda pa mu je bilo v veliko pomoč sodelovanje z **Dušanom Kresalom** v okviru Sekcije, kasneje tudi v okviru SAČD.

Kadrovska zasedba leta 1992 in 2018

Če povzamemo: projekt je bil temelj za vzpostavitev znanstveno-strokovnega čebelarstva vrha in svetovalne službe ter močne čebelarske organizacije. Zelo preprost kazalnik je (ocenjeno) število ljudi, ki so delali na tem

področju leta 1992, in ki delajo v letu 2018 ter so ali so bili v celoti ali delno financirani iz javnih sredstev oziroma iz članarine čebelarjev.

Kot je razvidno iz preglednice, je bilo v začetku leta 1992 zaposlenih 12 ljudi, vendar je pri tem treba pripomniti, da je bilo od tega števila sedem veterinarjev specialistov za zdravstveno varstvo čebel, ki so bili na začetku strokovnega delovanja in so se v marsičem še učili čebelarstva.

Če jih odštejemo, ostane pet zaposlenih v čebelarstvu. Na Kmetijskem inštitutu Slovenije **Janez Poklukar** in **Marjan Kokalj**, na ZČDS urednik Slovenskega čebelarja **Janez Mihelič** ter tajnik zveze **Milan Runtas** in po reorganizaciji opazovalno-napovedovalne službe še **Pavel Zdešar**.

Ob drugih obveznostih so se s čebelarstvom ukvarjali še na posameznih oddelkih Biotehniške in Veterinarske fakultete, kmetijskem ministrstvu in kmetijskih šolah. Glede na majhno število dejavnih v čebelarstvu ne čudi, da je bil položaj v panogi takrat zaskrbljujoč.

Slika v letu 2018 je povsem drugačna. Po nam dostopnih podatkih je sedaj iz javnih sredstev in članarine financiranih 39 ljudi v celoti, poleg delno še 32. Izrazito so se okrepili na Kmetijskem inštitutu Slovenije, javna svetovalna služba (ki je leta 1992 seveda še ni bilo in je začela delovati leta 2005), kmetijsko ministrstvo, pa tudi na srednjih kmetijskih oziroma biotehniških šolah je čebelarstvo spet dobilo primerno pozornost.

TRETJA ZLATA DOBA SLOVENSKEGA ČEBELARSTVA?

Menimo, da so številke v veliki meri sad projekta OBNOVA IN RAZVOJ SLOVENSKEGA ČEBELARSTVA

Število ljudi, ki jih financiramo iz javnih in društvenih sredstev, je spodbudno in tako pozornost (in sredstva) je čebelarstvu namenjala verjetno zgolj **cesarica Marija Terezija**. To je bilo v času, ki ga **Tita Porenta** v knjigi **Veliki ljudje slovenskega čebelarstva** imenuje prva zlata doba slovenskega čebelarstva z **Glavarjem, Goličnikom, Jonkejem** in **Janšo** na čelu. Obdobje izpred približno 150 let pa druga zlata doba, ki jo zastopajo **Rothschütz, Ambrožič, Lakmayer, Jager** in drugi.

Četudi ne omenjamo pomembnih imen sodobnikov, lahko čebelarsko dogajanje v tretjem tisočletju opredelimo kot zelo živahno, dinamično in spodbudno, k čemur je brez dvoma prispeval tudi Predlog razvojnega projekta »OBNOVA IN RAZVOJ SLOVENSKEGA ČEBELARSTVA« iz leta 1992, ki je nastal pod vodstvom **Dušana Kresala**. Kako uspešni bi šele bili, če bi čebelarska organizacija

Preglednica 1: Primerjava števila ljudi, ki so delali na področju čebelarstva leta 1992 in 2018 in so ali so bili v celoti ali delno financirani iz javnih sredstev oziroma iz članarine čebelarjev

Ustanova	1992			2018	
	V celoti	Delno		V celoti	Delno
Kmetijski inštitut Slovenije	2	0		6	3
Biotehniška fakulteta UL	0	3		2	8
Veterinarska fakulteta UL (vključno NVI)	7	2		10	3
ZČDS ČZS (vključno ONS; STRP)	3	1		6	2
Javna svetovalna služba v čebelarstvu	/	/		8	0
MKGP in organi v sestavi	0	3		5	6
Nacionalni inštitut za biologijo	0	0		1	0
Kmetijske/biotehniške šole	0	2		0	9
Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije	/	/		/	1
Slovenska čebelarska akademija (KIS)	/	/		1	0
SKUPAJ	12 (5)	11		39	32

Dušan Kresal pri svojih čebelah na Kamnem pri Šentrupertu na Dolenjskem

projekt že leta 1992 uradno vzela za svojega in bi z roko v roki delovala skupaj s Sekcijo za čebelarstvo pri DKITS. Tega žal ne moremo ugotoviti, saj nimamo vzporednega sveta.

Kakorkoli: ali lahko dandanes rečemo, da smo v tretji zlati dobi slovenskega čebelarstva? Oziroma, kaj moramo še storiti, da bomo? Na vprašanje mora imeti v prvi vrsti odgovor približno 70 ljudi, ki danes v celoti ali delno delajo v čebelarstvu.

LITERATURA

- FIRM, Janez: Pomen navzočnosti čebelarjev v krajevnih medijih in organih, Slovenski čebelar 6/1993, str. 175–176.
- JENKO, Mira: Organizirana služba za zdravstveno varstvo čebel, Slovenski čebelar 2/1992, str. 36/37.
- KRESAL, Dušan: Ob ustanavljanju sekcije za čebelarstvo pri DKITS, Slovenski čebelar 12/1989, str. 374.
- KRESAL, Dušan: O poapneli zalegi, tokrat malo drugače, Slovenski čebelar 1/1992, str. 13–16.
- KRESAL, Dušan, RIHAR, Jože, ŠTAMPAR, Franci, FIRM, Janez, ZUPET, Vito, MEOLIC, Damjan: Obnova in razvoj Slovenskega čebelarstva, predlog razvojnega projekta, Biotehniška fakulteta, Agronomija, Katedra za sadjarstvo in vinogradništvo, Zveza kmetijskih inženirjev in tehnikov, Sekcija za čebelarstvo, 1992, 88 str.
- KRESAL, Dušan: Poročilo o raziskovalnem in strokovnem delu prof. dr. Jožeta Riharja slovenskemu čebelarstvu za danes in jutri (strokovno srečanje čebelarjev ob njegovi 80-letnici). Slovenski čebelar, 5/1994, str. 141–144.
- KRESAL, Dušan: Zaključno poročilo o delu komisije za pripravo predloga pravilnika o kakovosti medu in čebeljih pridelkov. MKGP, 19. 11. 1997, interno gradivo, 3 str.
- MIHELIČ, Janez: Posvet o strategiji razvoja slovenskega čebelarstva, Slovenski čebelar 6/1992, str. 180.
- MIHELIČ, Janez: Nekaj najpomembnejših ugotovitev in sklepov delegatov na 42. redni letni skupščini Zveze čebelarских društev Slovenije, Slovenski čebelar, 6/1993 str. 161–166.
- MIHELIČ, Janez: Cene medu v trgovinah in na drobno na trgu, Slovenski čebelar 4/1995, str. 123.
- PAPEŽ, Marjan: Je pet let po sprejemu strategije čebelarstvo na razpotju? Kmečki glas 7/1997, str. 4.
- PAPEŽ, Marjan in sod: Sadovi dela Dušana Kresala v slovenskem čebelarstvu, Brdo pri Lukovici, Slovensko akademsko čebelarsko društvo, 2004, 54 str.
- PAPEŽ, Marjan in sod: Sadovi dela dr. Janeza Poklukarja v slovenskem čebelarstvu, Brdo pri Lukovici, Slovensko akademsko čebelarsko društvo, 2014, 76 str.
- POKLUKAR, Janez: Pet let dela službe za čebelarstvo pri Kmetijskem inštitutu Slovenije Slovenski čebelar 12/1989, str. 359–363.
- POKLUKAR, Janez, KRESAL, Dušan: Pridelava in poraba medu v Sloveniji. *Sodobno kmetijstvo*, ISSN 0350-1655, 1996, let. 29, št. 9, str. 374–376.
- POKLUKAR, Janez, ROME, Rudolf, BAJC, Martin, CETINA, Miroslav, GREGORC, Aleš, HRASTELJ, Marko, KOZMUS, Peter, LUZAR, Peter, RONČEVIČ, Borut, TOMEČ, Anton, ŽAGAR, Maša: *Razvoj slovenskega čebelarstva: smernice za obdobje 2004–2009*. Brdo pri Lukovici: Čebelarska zveza Slovenije, 2004, 54 str.
- PORENTA, Tita, in sod: Veliki ljudje slovenskega čebelarstva, ČZS in Čebelarski muzej Radovljica, 2018, 182 str.
- RESOLUCIJA o zaščiti kranjske čebele, Uradni list RS št. 18/2014 <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=RESO98>
- RUNTAS, Milan: Izračun povprečne proizvodne cene medu za prelevmansko zaščito, Slovenski čebelar, 12/1992, str. 20–22.
- SCHLAMBERGER, Vlado: Svetovanje v čebelarstvu, MKGP, 26. 2. 1998; interno gradivo, 1 str.
- SKOK, Marjan: Vsi čebelarji smo Zveza čebelarских društev Slovenije, 7/8 1993, str. 201–202.
- SMERNICE za nadaljnji razvoj slovenskega čebelarstva, Zveza čebelarских društev Slovenije, 22. 4. 1992, interno gradivo, 5 str.
- STRATEGIJA za izvajanje resolucije o strateških usmeritvah razvoja kmetijstva in živilstva do leta 2020, Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, 2014, str. 149–153.